**A O le teena o le avefeau**

- O faitotoʻa o le nuʻu na folafolaina, sa auina atu sipai e asia. O la latou lipoti na taʻua ai, o le nuʻu e lelei e pei lava ona fetalai mai ai le Atua (Num 13:27). Ae sa faʻaopoopoina i ai se tala e faʻavaivaia ai (Num 13:28, 31). Ona fetalai lea o le Atua ia Kalepo, e faʻamalosi ia i latou ina ia faʻatoʻilaloina lea nuʻu (Num 13:30).
- Ina ua mavae se po o le mafaufau loloto, na faia ai e le nuu se faaiuga: o le teena lea o avefeau a le Atua o e sa taʻitaʻia i latou (Num. 14:1-4). Ina ua toe faamalosi atu e Iosua ma Kalepo le nuu, na latou filifili ai loa e fetogi i laua i maa (Num. 14:6-10).
- Mulimuli ane, e to'atele fo'i isi avefe'au na teena (2 No. 25:15-16; Amosa 7:10-13).
- O le ā le māfuaʻaga o le teena? O le feʻau na aumaia mai le Atua e leʻi ōgatasi ma mea na manatu i ai tagata, ma e leʻi manānaʻo foʻi e tuʻua o latou olaga agasala.

**E O le teena o le feau**

- **Le amanaia**
  - I le taimi o le tupu o Ioakima, sa i ai tagata i agasala matuiā. Na poloaʻi atu le Atua iā Ieremia ina ia tusia se tusi taʻai le feʻau faʻaperofeta, ina ia lapataʻia le tupu ma ona faufautua, ia latou salamō ma o ese mai o latou ala leaga (Ieremia 36:1-3).
  - Ae sa faʻatauvaʻa ia Ioakima le feau ma faaumatia e ala i le togiina i le afi, e ui lava sa aioi atu nisi ia ina ia aua neʻi faia faʻapea (Ier 36:21-25).
  - O le tali mai le Atua, na folafolaina ai se valoaga mamafa faasaga ia Ioakima, ma o le feʻau na faaleagaina na toe tusia ma faalauteleina (Ier. 36:27-31).
  - Atonu tatou te manatu, afai tatou te lē faitauina le Tusi Paia, e mafai ona tatou faia so o se mea tatou te manānaʻo i ai ma ola i le filemu. Peitai a tatou lē amanaʻia lapataʻiga a le Atua, o le a tatou seleseleina iʻuga o a tatou agasala ma amio leaga.
- **Loto ma'a'a**
  - O le tupu mulimuli o Iuta, o Setekaia, na tautō e faamaoni ia Papelonia, ae na ia solia lana feagaiga. Sa ia teena pea lava pea fe'au lapatai na tuuina atu e le Atua ia te ia e ala ia Ieremia (2 Nofoaiga a Tupu 36:12).
  - Ina ua si'osi'omia Ierusalema e le 'autau a Papelonia, sa vala'auina e Setekaia Ieremia ina ia tu'uina atu ia te ia se fe'au mai le Atua (Ier. 38:14).
  - Sa manino le feʻau: ia tuu atu outou lava i Papelonia, ona faasaoina lea o o outou ola faapea ma Ierusalema (Ier. 38:17-23). Ae peitai, sa teena e Setekaia lea feʻau. O lona uiga faamaaa na mafua ai le faaumatiaga atoa o Ierusalema (2 No. 36:13).
  - Mo le sefulu tasi tausaga, na tuuina atu ai e le Atua ni feʻau o le faamoemoe iā te ia, pe afai na te salamō ma suia ana amioga. I nisi taimi, sa ia tali lelei atu ai, ae e leʻi faia ni suiga tumau (Ier. 34:8-11).
- **Faatuaupua**
  - Aisea na faaigoa ai e Iesu le au faresaio o tagata faatuaupua?
    (1) Auā sa latou faia mea e le o gatasi ma mea o loo latou talai atu (Mata. 23:3)
    (2) Auā na latou tuʻuina atu avega mamafa i isi, aʻo i latou lava e leʻi manānaʻo e tauaveina (Mata. 23:4)
    (3) Auā o mea uma na latou faia sa na o se faʻafoliga, ina ia vaʻaia ai e isi (Mata. 23:5)
    (4) Auā sa latou fiafia i faʻaaloaloga, ae latou te leʻi faʻaaloalo atu i isi (Mt. 23:6-7, 11-12)
    (5) Auā sa latou viʻia perofeta, ae sa lē manānaʻo e usitaʻi i a latou feʻau (Mt. 23:29-31)
    (6) Sa fai mai o loo auauna i le Atua, ae sa mananao foi e fasioti i latou na atu ia i latou e fai ma sui o Ia (Mata. 23:34)
  - O upu a Iesu faʻasaga i le ʻau faresaio faʻafiaamiotonu na tusia ina ia tatou ʻaloʻese ai mai le mulimuli i la latou faʻataʻitaʻiga, ma lafoaʻi soʻo se uiga po o se mafaufau e taʻitaʻiina ai i tatou e teena le feʻau o loʻo tuuina mai e le Atua.

**I Faatinoga o le feau**

- “O i latou e lē mafai ona manatua le taimi ua mavae, ua fa‘asalaina e toe faia lava mea na tutupu muamua” (George Santayana).
- O fesootaiga a tagata ma le Atua—pe lelei pe leaga—e lē tatau ona lē amana‘ia pe manatu fa‘atauva‘a i ai.
- E lē fa’asalaina i tatou e toe faia mea sese a tupulaga ua mavae pe afai tatou te ua’i atu i lapata’iga a le Tusi Pa’ia ma fe’au o lo’o auina mai e le Atua ia i tatou e ala i ana perofeta (1 Kori. 10:11).

**FAAOPOPOGA: O FAAALIGA A ELENA G UAITA**

O fa‘aaliga na maua e Elena Uaita i luma o tagata sa i ai ma ni mea e matuā uiga ese: sa lē manava o ia; sa tumau pea le matala o ona mata; sa gaoioi o ia e aunoa ma se iloa o mea o lo‘o tutupu i ona tafatafa; ...

E ui sa tuuaia o ia e nisi i le faia o se tulaga faaosofia i le faamoe ia te ia lava (hypnotism), ae sa leai sona pule ia te ia lava i le taimi e amata ai se faaaliga, po o le taimi e uma ai.

O taimi e vaaia ai e Elena se faaaliga, e valaaulia ai e James Uaita i latou o i ai e maitau lelei o ia ina ia foia ai ni masalosaloga o le au faitio e faatatau i le amataga faalelagi o ana faaaliga ma fa’amalosia ai i latou o loo talitonu i ana faaaliga.

O i latou na tuuaia o ia i le faaaogaina o le mana faataulaitu (mesmerism) sa matuā ofo ina ua latou iloa e moni lava e le o manava o ia, ma sa latou sosola ese ma le fefe tele mai le nofoaga sa tupu ai lea faaaliga.